

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ

« | Σ Β Δ Ρ Δ Σ »

ΕΝΤΥΠΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΑΡΑΝΤΙΩΤΩΝ

Κρήτης 23 & Χαλκίδος 15231, Χαλάνδρι Αττικής, Κωδικός 6497

Τριμηνιαία έκδοση.
Φεβρουάριος-Μάρτιος-Απρίλιος 2006
Έτος 7ο - Τεύχος 24ο
- Τιμής ένεκεν -

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Ο καβαλάρης μας Αι-Γιώργης (Χαρ. Σκορδάς)	3-6
Ιστορικά έγγραφα του χωριού μας (Χρ. Ζακόπουλος)	7
Βιογραφία Νικ. Σουτοπούλου, ιατρού (φωτογραφία εξωφύλλου) (Γεώργ. Σουτόπουλος)	8-13
Στο σπίτι μου το πατρικό (Κων. Α. Ζακόπουλος)	14
Αφιερωμένο στους πολιτικούς (Ελευθ. Σακκάς)	15
Φίλε Κυνηγέ (Υπουργ. Γεωργίας)	16
Το γενεαλογικό μας δέντρο (Περσ. Ζιάκου)	17-18
Άνοιξη στο χωριό!	19
Πάσχα στο χωριό	20
Εγκύκλιοι Μητροπόλεων (Εκκλ. Βήμα, Ι.Μ.Δ.Π.Κ.)	24
Τα Κουδαρίτικα (Ι. Μπογδανόπουλος)	26
Κοινωνικά	30
Οι Άνθρωποι του χωριού μας, φωτ. Χαρ. Σκορδάς	32

- Τα Ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητα θέσεις και απόψεις του περιοδικού, ούτε και οι συμμετέχοντες στο περιοδικό είναι απαραίτητο να συμφωνούν με τις απόψεις του. Για τα ανυπόγραφα την ευθύνη φέρει η διεύθυνση του περιοδικού.
- Επιτρέπεται η αναδημοσίευση και η μετάδοση όλου ή μέρους της έκδοσης, κατόπιν αδείας του εκδότη ή εφόσον αναγράφεται η πηγή.

Ιδιοκτήτης – Εκδότης – Διευθυντής:

Παναγιώτης Στεφ. Ζακόπουλος

Κρήτης 23 και Χαλκίδος κ. Χαλάνδρι - Τ.Κ. 15231

Τηλ. 210-6721822 κιν. 6972733656

Και Αμάραντος Κονίτσης – Τ.Κ. 44100 – τηλ. 26550 – 23648

Υπεύθυνος τυπογραφείου:

Ευγενία Σπανού

Ευριπίδου 87 – Fax: 210-3214317

Ο ΚΑΒΑΛΑΡΗΣ ΜΑΣ ΑΪ-ΓΙΩΡΓΗΣ

Βρέθηκα στο Χαγιάτι της εκκλησίας μας μόνος μου μια φοβερή, βροχερή και παγωμένη νύκτα του Νοέμβρη του 2000, ερημιά παντού, καμιά φωνή, καμιά ακρόαση. Το σκοτάδι πυκνό, η βροχή καταρρακτώδης, η ανεμοθύελλα δυνατή, μου ήταν αδύνατον να τηλεφωνήσω στην Πάτρα και καθηλώθηκα για ώρες κάτω από το αμυδρό φως του κανδηλιού που κρέμονταν στην κεντρική πόρτα της εκκλησίας στην εικόνα του καβαλάρη μας Αγίου Γεωργίου. Κάποια στιγμή με κυρίευσε ο φόβος της απόλυτης σιωπής, της περασμένης ώρας, και των καιρικών φαινομένων, σήκωσα τα μάτια μου προς την εικόνα και αμέσως άλλαξε η ψυχολογία μου. Για μας τους Αμαραντιώτες η εικόνα αυτή είναι τοποθετημένη στην καρδιά μας, στη συνείδησή μας, στις προσδοκίες μας, και αποτελεί, για όλες τις γενιές, το σύμβολο της προστασίας, της συντροφιάς, της παρηγοριάς, είναι ο συμπαραστάτης μας, ο συνοδηγός, ο συνοδοιπόρος, στους πονεμένους, τους φτωχούς, τους κατατρεγμένους, τους αδικημένους, τους περιφρονεμένους.

Ο Άγιος Γεώργιος του Ι.Ναού μας με το στεφάνι από Αμάραντο.

Να το βρεις απ' τον Αϊ-Γιώργη Κώστα, εγώ είμαι χήρα γυναίκα και δεν έχω την δύναμην, φωνάζει η κυρα-Γιώταινα για κάποια κτηματική αδικία.

Μη σκιάζεσαι παιδί μου θα περάσεις στην ακαδημία, **ο θεός και ο καβαλάρης μας Αϊ-Γιώργης** θα είναι μαζί σου και θα σε φωτίσει, με τα λόγια αυτά ξεπροβοδούσε το παιδί της τον Τόλη η μάνα του η Κώσταινα.

Στο καλό παιδί μου **και ο καβαλάρης μας Αϊ-Γιώργης να είναι μαζί σου**, και να σε φέρει γερό κοντά μου, είναι τα λόγια της πονεμένης χήρας Γιάνναινας που έστελνε μικρό παιδί με τα μπουλούκια των χτιστάδων που έφευγαν για τα ξένα.

Παναγιώτη ε Παναγιώτη εγώ είμαι γυναίκα, δεν ξέρω πολλά γράμματα **με τον καβαλάρη τον Αϊ-Γιώργη θα κάνεις συμφωνία**, το μοσχάρι αυτό είναι τα κόπια μου, η ζωή μου. Έτσι διαπραγματεύονταν οι γυναίκες το βιο τους γιατί ο άνδρας, ο σύζυγος, ο προστάτης τους, έλειπε στα ξένα, για να μπορέσει να βελτιώσει το οικογενειακό εισόδημα, για μήνες αλλά και χρόνια.

Ο Ι. Ναός του Αγίου Γεωργίου μετά την σωτήρια και καλαίσθητη εξωτερική επισκευή του.

Γιώργο Χαντζάρα εγώ δεν μπορώ να σου μετρήσω τα πρόβατα, πρόσεχε όμως **υπάρχει και ο καβαλάρης Αϊ-Γιώργης και αν λες ψέματα**, θα το πληρώσεις, και το πλήρωσε, 12 πρόβατα την άλλη μέρα ψόφησαν χωρίς αιτία.

Αυτή ήταν η συμφωνία του πατέρα μου ως προέδρου με τον αρχοντόβλαχο που νοίκιασε τα βουνά μας ως βοσκοτόπια.

Τα πολύ δύσκολα χρόνια, των κλεφτών, των επιδρομών, της τουρκοκρατίας, των φοβε-

ρών ασθενειών, της κατοχικής πείνας 40-41, του τρομερού και ανελέητου εμφυλίου που έζησε και το χωριό μας, **ο προστάτης μας Άγιος Γεώργιος ελαχιστοποίησε τον φόρο αίματος.**

Νύχτες ολόκληρες οι χωριανοί μας ασχολούντο με τις γεωργικές και κτηνοτροφικές δουλειές, στα χωράφια, στα κηπάρια, στο βουνό, πάντοτε **επικαλούνταν την βοήθειά του, απλά, ταπεινά, βγαλμένη από την καρδιά τους.**

Το χωριό μας ορεινό, ελάχιστες οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις του, **οι πρόγονοί μας κάτοικοι φτωχοί με κύριο οικονομικό εισόδημα το βουνό, τα λιβάδια του, τα βοσκοτόπια, όπου τα ενοικίαζαν και με θυσίες τα προστάτευαν από κάθε εξωτερική και εσωτερική εκμετάλλευση και απειλή.**

Χωρίς να υπάρχει ο μεγάλος οικονομικός ευεργέτης ρίχτηκαν όλοι συσπειρωμένοι και αδελφωμένοι στον κοινό σκοπό, στο χτίσιμο της εκκλησίας, να στεγάσουν **τον προστάτη τους Άγιον Γεώργιον**, με κάθε οικονομική θυσία, με προσωπική εργασία, με αφιέρωση ό,τι πολύτιμο είχαν. Η εκκλησία μας μαρτυρεί 115 χρόνια ζωής, τελειωμένη το 1889, λέγεται ότι χτίστηκε από ντόπιους τεχνίτες, μαστόρους, πελεκιτάδες, σοβατζήδες, μαραγκούς και μέσα διακοσμημένη και αγιογραφημένη από ξυλογλύπτες και ζωγράφους της επαρχίας μας. Όλοι οι άνθρωποι αυτοί που αποτελούσαν τα διάφορα συνεργεία, τους κατείχε μεγάλος ζήλος και τοποθέτησαν εκτός από τον κόπον τους, τα όνειρά τους, τα πιστεύω τους, **και την λατρευτική ζύμη για τους μετέπειτα.**

Η εκκλησία μας περικλείει μια ολόκληρη ιστορία παράδοσης και μνήμης, φέρνει την γοητεία τόσων χρόνων, έχει την κατασκευαστική τελειότητα για τα δεδομένα της εποχής εκείνης. Εξωτερικά την κοσμεί μια ωραιoτάτη πλατεία με τον πανύψηλο έλατό της και τα κυπαρίσσια της παραπλεύρως. Εσωτερικά είναι διαρρυθμισμένη με όλα τα τυπικά της

ορθοδόξου θρησκείας μας: ιερό, κύριος ναός, πρόναος, γυναικονίτης και το γραφικό της καμπαναριό με την γλυκόλαλη καμπάνα του.

Θα αναφερθώ περιγραφικώς στ' ανεκτιμήτου αξίας ξυλόγλυπτά της, **στον άμβωνα αλλά κυρίως στο τέμπλο**, περίτεχνα χειροποίητο σκαλισμένο αποτελεί σπουδαίο ανεπανάληπτο μνημείο τέχνης, και ιερά κημείλια μεγάλης αρχαιολογικής αξίας. Η φθορά του χρόνου το επισκέπτεται **και θα πρέπει να φροντισθεί**, έχει γίνει πόλος έλξης για πολλούς θρησκόληπτους προσκυνητές και όχι μόνο, αποτελεί για μας και το χωριό μας, πολύτιμο αυθεντικό συλλεκτικό απόκτημα από τους προγόνους μας.

Στο τέμπλο υπάρχουν:

Δέκα μεγάλες ωραιότατες εκφραστικές εικόνες που σ' ανεβάζουν πνευματικά, δεξιά της

Μέρος του εικονοστασίου (τέμπλου) του Ι.Ναού με την Ωραία Πύλη. Έμπροσθεν ο σεβαστός και πολύ αγαπητός κ. Δημήτριος Ζιώγας που αφιέρωσε τη ζωή του στην υπηρεσία της εκκλησίας και του χωριού ολόκληρου.

ωραίας πύλης: **ο Χριστός** να σε βλέπει παντού και να σε αιχμαλωτίζει φιλικά, **ο Άγιος Δημήτριος** καβαλάρης, στην πόρτα **ο Άγγελος Γαβριήλ** με τον λευκό κρίνο, μετά τον Χριστό, ο αγαπημένος του **Ιωάννης ο Πρόδρομος** και στο άκρον **ο Άγ. Σπυρίδων**.

Αριστερά της ωραίας πύλης: **Η Παναγία μας** να κρατά το θείο βρέφος με το εράσμιο ύφος, **ο Άγιος Γεώργιος καβαλάρης ο προστάτης μας**, όπου και η εκκλησία είναι αφιερωμένη, στην πόρτα **ο Άγγελος Μιχαήλ** να κρατά πύρινη ρομφαία και στο άκρον **ο Άγιος Νικόλαος**.

Πάνω ακριβώς από την ωραία πύλη είναι η εικόνα **το άγιο μανδήλιο με την κεφαλή του Χριστού**, κατα μήκος υπάρχουν 11 ωραιότατες μικρές στρογγυλές εικόνες των Αγίων Αποστόλων. Στο μέσον του Τέ-

Ξυλόγλυπτο τμήμα του εικονοστασίου (τέμπλου).

Το εσωτερικό του Ι.Ναού πριν την αλλαγή των πολυελαίων και του δαπέδου

μπλου ακριβώς είναι τοποθετημένη μεσαίου μεγέθους η εικόνα της Αγίας Τριάδος και δεξιά της και αριστερά 12 εικόνες μεσαίου μεγέθους σπάνιας αγιογραφικής ομορφιάς και ανεπτυγμένης αισθητικής και παριστάνουν την ζωή και τα θαύματα του Χριστού μας.

Η κορυφή του Τέμπλου κρατά αγκαλιασμένη την Παλιά και την Καινή διαθήκη με τα υπέροχα ξυλόγλυπτα σύμβολα των:

Αριστερά η Παλαιά διαθήκη: όφισ, ράβδον Άαρων, κηροπήγιο, λιβανιστήρι.

Δεξιά η Καινή διαθήκη: Σταυρός, λόγχη, σπόγγος, ακάνθινος στέφανος.

Όλα τα ξυλόγλυπτα δημιουργούν μια αξιοθαύμαστη θρησκευτική παράσταση και σου προκαλούν θαυμασμό. Άγγελοι πολυάριθμοι να κρατούν στεφάνι για να στεφανώσουν τον νικητή Άγιο, η άμπελος με τα υπέροχα σταφύλια να επεκτείνεται από άκρου εις άκρον, τα αμάραντα ωραιότατα τριαντά-

φυλλα, οι μικροί καταπληκτικοί δράκοι που κρατούν το βάρος της κολόνας και τόσα άλλα, αποτελούν κατάπληξη και θαυμασμό.

Όταν εισέρχεσαι στον κυρίως ναό, με το αμυδρό φως που μπαίνει από τα μικρά, και που βρίσκονται ψηλά, τα παράθυρα, και σταθείς μπροστά στο τέμπλο και ειδικότερα στην ωραία πύλη απέναντι, και όλη αυτή την μυσταγωγική σιωπή την ζεις ολομόναχος, σε καταλαμβάνει ένας φόβος γλυκός και μια συστολή σε κυριεύει.

Σιγά-σιγά γαληνεύει η συνείδησή σου, ανεβαίνεις πνευματικά, νιώθεις μια πληρότητα, μια ανάταση ψυχής, δέχεσαι με αλλαγμένη ψυχολογία τα εκφραστικά μάτια του Παντοκράτορος, του Χριστού, της Παναγίας, των Αγίων μας, νιώθεις να σε **ΚΑΛΕΙ Ο ΚΑΒΑΛΑΡΗΣ ΜΑΣ ΑΪ-ΓΙΩΡΓΗΣ** ν' ανέβεις στ' άλογό του, αφού και **ΕΣΥ ΦΟΝΕΥΣΕΙΣ τον δράκοντα του ΕΑΥΤΟΥ ΣΟΥ, ΤΟ ΕΓΩ ΣΟΥ**, αυτά ζητά ο Άγιός μας, ο προστάτης μας και τώρα και πάντοτε για να ζήσουμε ένα ειρηνικό περιβάλλον με αγάπη και υπομονή.

Θα εναποθέσω την ταπεινή μου γνώμη, η εκκλησία θα πρέπει να προστατεύεται και να συντηρείται, και τελευταία γίνεται, αλλά να διατηρείται η αυθεντική της αισθητική, το δάπεδο και η αγιογράφηση δεν συμβαδίζει με τον παραδοσιακό χώρο, δεν θα πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις – συντηρήσεις στο **ΤΕΜΠΛΟ** χωρίς την επιμέλεια ειδικού συντηρητή.

Χαράλ. Δημ. Σκορδάς

Οι φωτογραφίες δημοσιεύθηκαν με πρωτοβουλία του περιοδικού, από το αρχείο του οποίου και προέρχονται.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Συμφωνητικόν

Καθαρογραφή από το πρωτότυπο

(συνέχεια της προσφοράς του κ. Χρήστου Αθ. Ζακόπουλου)

Δι ου οι αποφαινόμενοι εφοροεπίτροποι της εκκλησίας (Αγίου Γεωργίου) του χωρίου (Ίσβορος) συμφωνού-
μεν ως διδάσκαλον ημών τον εκ των κάτω Σουδενών κον Γεώργιον Π. Κοσίβαν δια το έτος χίλια εννεακόσια
εν – χίλια εννεακόσια δύο (αριθ. 1901-1902) με τους εξής όρους.

Αον – Ο μισθός αυτού θα είναι λίρας οθωμανικής είκοσι και μία (αριθ. 21), ας θα δώσωμεν εις τέσσαρας
δώσεις και διακοσίας πενήκοντα οκάδας σιτάρι τας οποίας ημείς θα συνάξωμεν κατά τον καιρό των αλω-
νίων και θα δώσωμεν εις αυτόν.

Βον – Ο εν λόγω δάσκαλος οφείλει να ανοίξει το σχολείον την 21ην Αυγούστου και θα διδάξη μέχρι της Αης
μετά την 27ην Ιουλίου Κυριακής.

Γον – Οφείλει να μείνη ούτος κατά τα Χριστούγεννα ενταύθα ίνα κέκτηται το δικαίωμα όπως κατά τας
απόκρεω λάβη άδειαν 20 ημερών, δια να πηγαίνη εις Αθήνας προς ανανέωσιν της εγγραφής του.

Δον – Υποχρεούνται οι μαθηταί να δίδωσιν εις τον ρηθέντα διδάσκαλον τα αναγκαία καυσόξυλα.

Εον – Δε και τελευταίον οφείλει να συχνάζη εις την εκκλησίαν. Το δε Πάσχα θα πηγαίνει εις το χωρίον του
και θα απουσιάση από της Μης Πέμπτης μέχρι της του Θωμά Κυριακής.

Προς ένδειξιν δε υποφαινόμεθα.

Ίσβορος τη 29η Ιουλίου 1901 Οι Εφοροεπίτροποι

Π.Σ. Ζιακόπουλος

Δημήτρης Ζήκος

Φάνης Παναγιωτίδης

Δημήτρης Χρήστου

Μουχτάρης Απόστολος Ιωάννου (Σιούτης)

Έλαβον άπαντα τον μισθόν μου και εξώφλησα δια χειρός Δημητρίου Ζήκου προς ένδειξιν δε υποφαίνομαι.

Ίσβορος τη 30 Ιουλίου 1902 Ο διδάσκαλος

Γεώργιος Κοσίβας

Η συμφωνία έγινε και δια το ερχόμενο έτος χίλια εννεακόσια δύο – χίλια εννεακόσια τρία (1902-1903) με
τη διαφοράν μόνον ότι προσεθέσαμεν εις τον μισθόν του λίρας οθωμανικής δύο (αριθ. 2) τουτέστι το όλον
είκοσι και τρεις (αριθ. 23) και το σιτάρι με τους αυτούς όρους.

Δεν επιτρέπεται δε να απουσιάση παρά μόνον κατά τας εορτάς της του Χριστού γεννήσεως και του Μ.
Πάσχα.

Προς ένδειξιν υποφαινόμεθα

Ίσβορος τη 30η Ιουλίου 1902

Η Κοινότης

Στέφανος Πα. Δήμου

Δημήτρης Ζήκου

Δημήτριος Χρήστου

Μουχτάρης Απόστολος Ιωάννου (Σιούτης)

Βιογραφία
Νικολάου Απ. Σουτοπούλου
 Ιατρού Εξ Ισβόρου (Αμαράντου) Κονίτσης

Ο Νικ. Σουτόπουλος γεννήθηκε το 1896 στο χωριό Ίσβορος (Αμαράντος) Κονίτσης – Ιωαννίνων, υιός του Αποστόλου Ιωάννου Σουτοπούλου και της Κωνσταντινιάς το γένος Δημητρίου Στέρτσιου.

Σε ηλικία πέντε (5) ετών έμεινε ορφανός από μητέρα, η οποία έπεσε από μια γκορτσιά (αχλαδιά) και σκοτώθηκε, γι' αυτό και η τοποθεσία αυτή – που υπάρχει τώρα κήπος – λέγεται “στη γκορτσιά”.

Είχε δύο (2) αδέρφια τη Βασίλω (Βασιλική) και τον Μήτσο (Δημήτριο), τα οποία όταν σκοτώθηκε η μητέρα τους (Κωνσταντινιά) ήταν οκτώ (8) ετών η πρώτη και δέκα (10) μηνών περίπου ο δεύτερος, μωρό στην κούνια.

Μετά από λίγο καιρό, νυμφεύεται ο πατέρας του και παίρνει μια χήρα γυναίκα την Άννα Δημητρίου από το χωριό Δερβένι, που βρισκόταν δίπλα στα Καβάσιλα Κονίτσης (τώρα δεν υπάρχει πια).

Τότε που παντρεύτηκε η μητριά του Άννα τον πατέρα του, ο αδελφός του Δημήτρης ήταν μωρό στη σαρμανίτσα (κούνια). Επειδή, όμως, η μητριά του Άννα ήταν πολύ καλή και πιστή γυναίκα,

όταν πήγε στο σπίτι και βρήκε το μωρό το πήρε στην αγκαλιά της και πήγε κάτω από το εικόνισμα και είπε: “Θεέ μου θέλω να με βοηθήσεις να το μεγαλώσω, να μην πάθει τίποτε”. Και πράγματι, το μεγάλωσε και πήγε στρατιώτης και πολέμησε στην Μικρά Ασία, αλλά στην Μικρασιατική καταστροφή πιάστηκε αιχμάλωτος και τον σκότωσαν οι Τούρκοι.

Όλα τα προγόνια της τα αγαπούσε σαν πραγματική μητέρα, όπως και τον υιό της Χριστόδουλο που γέννησε μετά από λίγα χρόνια, αλλά δυστυχώς τον έχασε σε ηλικία 25 χρονών από καρδιακή προσβολή.

Όταν ήρθε σε ηλικία ο Νικολάκης γράφτηκε στο Δημοτικό Σχολείο του χωριού, όπως όλοι οι συνομήλικοί του. Επειδή όμως ο δάσκαλός του ήταν αυστηρός και έδερνε τα παιδιά, μια μέρα λέει στη μητέρα του ότι “δεν θα πάω Σχολείο, δώσε μου το βόδι να πάω να το βοσκήσω και Σχολείο δεν πηγαίνω”, παρ' ότι ήταν πολύ καλός μαθητής.

Τι είχε συμβεί; Μια μέρα που ο συμμαθητής του Παντελής Κων. Παναγιωτίδης δεν ήξερε το μάθημα, τον περιλαμβάνει ο δάσκαλος και τον “έσπασε” στο ξύλο. Βλέποντας αυτά ο μικρός Νίκος, φοβούμενος μήπως έρθει και η σειρά του, δεν ήθελε να πάει στο σχολείο.

Ο Χριστόδουλος Σουτόπουλος,
 αδελφός του Νικολάου Σουτόπουλου,
 στην Πάτρα.

Έγραψε τότε η μητέρα του Άννα στον άνδρα της και πατέρα του Απόστολο, που εργαζόταν οικοδόμος στην Πάτρα, τα καθέκαστα για τον Νικολάκη. Τότε τον πήρε στην Πάτρα ο πατέρας του και τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο. Επειδή όμως ήταν πολύ καλός μαθητής, ο πατέρας του τον έστειλε στο Ελληνικό Σχολείο (Γυμνάσιο τώρα). Και αφού τελείωσε το Ελληνικό Σχολείο με πολύ καλό βαθμό τον έστειλε και στο Γυμνάσιο (Λύκειο τώρα), ενώ συγχρόνως εργαζόταν τα απογεύματα σε Φαρμακείο.

Τελειώνοντας το Γυμνάσιο στην Πάτρα, πηγαίνει στην Αθήνα και εγγράφεται στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου, το μοναδικό που υπήρχε τότε στην ελεύθερη πλέον Ελλάδα, γιατί όταν πήγε στην Πάτρα να σπουδάσει η Ήπειρος ήταν ακόμη σκλαβωμένη στους Τούρκους.

Ύστερα από έξι (6) χρόνια φοίτησης στην Ιατρική Σχολή, τελειώνει και παίρνει το Πτυχίο της Ιατρικής και γίνεται γιατρός παθολόγος (τότε δεν κάνανε ειδικότητα).

Αφού τελείωσε και ήταν ήδη πτυχιούχος γιατρός ξεκινά για το χωριό του, τον Ίσβορο (Αμάραντο).

Περνώντας από τα Γιάννινα συναντάει κατά σύμπτωση την Σοφία Νικολάου Παναγιωτίδου, την συγχωριανή του, που είχε έρθει από το Βουκουρέστι της Ρουμανίας μαζί με τον πατέρα της, που εργαζόταν στη Ρουμανία και είχε στο Βουκουρέστι δύο-τρία καταστήματα με υπαλλήλους.

Η Σοφία ήταν είκοσι (20) ετών και πολύ όμορφη και την είχε πάρει ο πατέρας της στο Βουκουρέστι, εκεί που είχε και τα αδέρφια του Αθανάσιο και Απόστολο, και τον κουνιάδο του Γρηγ. Ζακόπουλο.

Ο νεαρός γιατρός όταν την είδε ελκύστηκε από την ομορφιά, την καλοσύνη και την σύνεση της Σοφίας και όταν πήγε στο χωριό έδωσε υπόσχεση γάμου (αρραβωνιάστηκε).

Μετά από λίγο καιρό (1920-1922) όμως έγινε η εκστρατεία της Μικράς Ασίας και επιστρατεύτηκε μαζί με τον μικρότερο αδελφό του Δημήτρη, που τους κάλεσε η πατρίδα για να απελευθερώσουν τους αλύτρωτους αδελφούς τους, που ήταν σκλαβωμένοι στους Τούρκους. Ο γιατρός εστάλη σε Στρατιωτικό Νοσοκομείο της Σμύρνης και ο αδελφός του Δημήτρης πέρα στο Σουγγάριο ποταμό που ήταν το Τάγμα Πεζικού, στο οποίο τον τοποθέτησαν.

Δυστυχώς, όμως, κατά την Μικρασιατική καταστροφή, υπεχώρησε ο Ελληνικός Στρατός και τον μεν γιατρό που ήταν στη Σμύρνη τον πήραν τα πλοία του Πολεμικού Ναυτικού, μαζί με το άλλο

Φωτογραφία βγαλμένη στο Βουκουρέστι. Εικονίζονται εκ δεξιών προς αριστερά ο Νικόλαος Παναγιωτίδης καθήμενος μαζί με τον Παναγιώτη Γρ. Ζακόπουλο και τη μητέρα του. Όρθιοι ο κουνιάδος του Ν. Παναγιωτίδη Γρηγόρης Κ. Ζακόπουλος με τον γιο του Γεώργιο τον λεγόμενον "Ρουμάνον".

Το σπίτι της οικογενείας του αείμνηστου
ιατρού Ν. Σουτοπούλου, κήκε το 1982.

προσωπικό του νοσοκομείου και σώθηκε, ενώ τον αδελφό του Δημήτρη, που ήταν στα βάθη της Μικράς Ασίας στη φονικώτατη μάχη του Εσκή Σε-χίρ τον πιάσανε αιχμάλωτο. Στην ίδια μάχη πιάστηκαν αιχμάλωτοι και οι συγχωριανοί του Ιωάννης Δημ. Παπαζήσης (Δισάκας) και Απόστολος Κων/νου Ζακόπουλος, οι οποίοι αργότερα αφέθησαν ελεύθεροι από τους Τούρκους και επέστρεψαν στο χωριό, ενώ ο Δημήτρης μάλλον φονεύτηκε (αγνοήθηκε η τύχη

του) και δεν επέστρεψε.

Μετά την Μικρασιατική καταστροφή ο γιατρός επέστρεψε στο χωριό του και ετοιμαζόταν για την ιατρική σταδιοδρομία του και τον γάμο του.

Εκεί που ετοιμαζόταν για το γάμο του, κάποια μέρα ενώ έτρωγε ο αδελφός του Χριστόδουλος, φώναξε μια φορά “μητέρα” και ξεψύχησε. Πέθανε από καρδιακό έμφραγμα (οι ρευματισμοί τον είχαν πειράξει στην καρδιά). Ο γάμος έγινε φυσικά, αλλά χωρίς όργανα και τραγούδια, λόγω πένθους.

Ο θάνατος του αδελφού του Χριστόδουλου που τον αγαπούσε πολύ, στοίχισε πολλά στην οικογένεια Αποστόλου Σουτοπούλου και στον ίδιο τον γιατρό, γιατί η μητέρα του Άννα επειδή έχασε το πραγματικό της παιδί (τον Χριστόδουλο) δεν ήθελε να φύγει από το χωριό στο οποίο τον είχε θαμμένο. Ο γιατρός θα είχε σταδιοδρομήσει στην Πάτρα, που ήταν εγκατεστημένος ο πατέρας του από χρόνια, αλλά δυστυχώς στην επιμονή της μητέρας του που δεν ήθελε να φύγει, για το λόγο που αναφέρουμε παραπάνω και επειδή την αγαπούσε πολύ, δεν ήθελε να την στεναχωρήσει και έμεινε στο χωριό.

Έπειτα λόγω και του θανάτου του πατέρα του Αποστόλου, που πέθανε στα πενήντα πέντε (55) χρόνια του από την μεγάλη του στεναχώρια για τον χαμό του υιού του Χριστόδουλου, δεν θέλησε να την αφήσει μόνη της και υποχρεώθηκε να εγκατασταθεί μόνιμως στο χωριό.

Με τη Σοφία θυγατέρα του Νικολάου και της Μάρθας Παναγιωτίδη, που νυμφεύθηκε, απέκτησαν δέκα (10) παιδιά, τα εξής:

1. Τον Φώτιο, γεννηθέντα το 1927.
2. Την Βενετία, γεννηθείσα το 1929.
3. Τον Απόστολο, γεννηθέντα το 1931.
4. Τον Γεώργιο, γεννηθέντα το 1933.
5. Την Πολυξένη, γεννηθείσα το 1934.

6.Την Κωνσταντινιά, γεννηθείσα το 1936.

7.Τον Κωνσταντίνο, γεννηθέντα το 1938.

8.Την Άννα, γεννηθείσα το 1939.

9.Τον Δημήτρη, γεννηθέντα το 1942 και

10.Την Λευκοθέα, γεννηθείσα το 1944.

Από τα παραπάνω δέκα (10) παιδιά πεθάνανε μικρά (ενός έως δύο χρονών) τα τέσσερα (4): ο Απόστολος, η Κωνσταντινιά, ο Κωνσταντίνος, και ο Δημήτριος.

Τελικά, όπως αναφέρουμε πιο πάνω, εγκαταστάθηκε μονίμως στο χωριό Αμάραντο (Ίσβορο) και άνοιξε ιατρείο και φαρμακείο, που είχε το δικαίωμα λόγω του ότι είχε εργαστεί σε φαρμακείο όταν σπούδαζε.

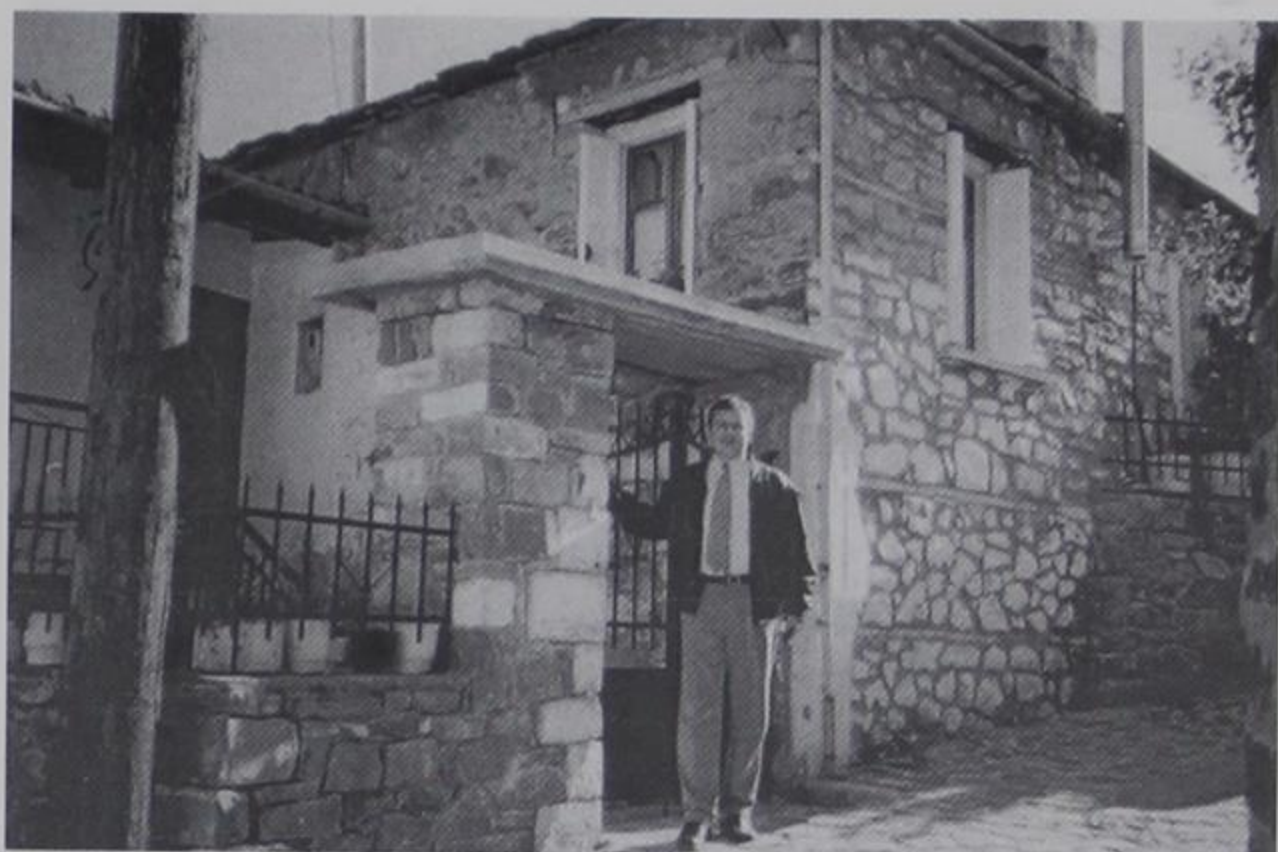
Το έτος 1930-32 ο γιατρός κτίζει καινούργιο διώροφο σπίτι στο χωριό του, με μαστόρους (κτίστες) από το χωριό, με πρωτόμαστορα (εργολάβο) τον ξάδελφό του Γεώργιο Μητσόπουλο, και καλό πελεκητή της πέτρας τον γαμπρό του από αδελφή Ευάγγελο Γρ. Ευαγγελίδη από το Λεσκοβίκι της Βορείου Ηπείρου. Με μαραγκούς (ξυλουργούς) τον Λάμπρο Λιάλια και τους βοηθούς του από την Πλάβαλη (Αγ. Βαρβάρα).

Στον πάνω όροφο, που ανέβαινες με ωραία ξύλινη σκάλα, έγιναν πέντε (5) δωμάτια και κουζίνα, τα οποία ήταν: το καθιστικό, ο οντάς (σαλόνι), το φαρμακείο, το ιατρείο, και ένα άλλο δωμάτιο που χρησιμοποιούνταν, για την τοποθέτηση μπαούλων με ρούχα και διάφορα άλλα αμπάρια για την εναποθήκευση διαφόρων καρπών και δημητριακών: (καρύδια, αμύγδαλα, σιτάρι, καλαμπόκι κτλ.). Το ισόγειο αποτελείτο από τέσσερα (4) διαμερίσματα, το ένα που ήταν αριστερά της κυρίας εισόδου του σπιτιού και χρησιμοποιείτο για την αποθήκευση του μεγάλου ξύλινου κάδου και των βαρελιών των κρασιών. Τα δε άλλα τρία (3) που επικοινωνούσαν με ξεχωριστή είσοδο από τα δεξιά, χρησιμοποιούνταν ως στάβλος των γιδιών, του μουλαριού (ημιόνου) και βοδιού. Επίσης υπήρχε μέσα στο ισόγειο και αποχωρητήριο (τουαλέτα) της οικογενείας. Το σπίτι αυτό δυστυχώς κήκε ολοσχερώς τον Μάρτιο 1982.

Με έδρα το χωριό, πήγαινε με το μουλάρι καβάλα για επισκέψεις σ' όλα τα χωριά της επαρχίας και έφθανε μέχρι το Λεσκοβίκι της Βορείου Ηπείρου, όταν τα σύνορα ήταν ανοιχτά. Εξέταζε τους ασθενείς, επέστρεφε μ' ένα συγγενή του ασθενούς και αφού του ετοιμάζε τα φάρμακα, τα έπαιρνε και πήγαινε στο χωριό του για να δώσει τα φάρμακα στον ασθενή.

Τα πέντε αδέρφια το 1949-50 εξ αριστερών προς τα δεξιά: ο Γεώργιος, η Πόλυ, η Βενέτω, η Άννα και ο Φώτης (η Λεύκω ήταν μικρή). Είναι βγαλμένη έξω από το μαγαζί του Αν. Πηγαδά στην Κόνιτσα.

Το σπίτι του Δημ. Τσιέμπα στην Πυρσόγιαννη, όπου έμεινε ο αείμνηστος ιατρός. Στην είσοδό του ο εγγονός του, Νικόλαος Γ. Σουτόπουλος.

Για την μεταφορά και επιστροφή στα χωριά είχε ο γιατρός ένα μουλάρι (ημίονο) στο σπίτι του που το λέγανε “Ρούσα” και είχε ως “αγωγιάτη” τον Μήτσο (Δημήτρη) ή τον Σωτήρη Πέτσιο, που τους πλήρωνε και τους έτρεφε, και όταν τους χρειαζόταν τους ειδοποιούσε και πήγαιναν στα χωριά.

Το φθινόπωρο και τον χειμώνα, επειδή δεν μπορούσε στις καταιγίδες να βαστάξει ομπρέλα, φορούσε για τις βροχές και τα χιόνια μια κάπα από τραγομάλλι, την οποία πήραν οι αντάρτες (Κ/Σ) το έτος 1947-48.

Είχε πολύ καλές διαγνώσεις στις εξετάσεις και έλεγε: “Πρώτα

ο Θεός και έπειτα ο γιατρός” γι’ αυτό πάντα έγραφε πάνω-πάνω στις συνταγές των φαρμάκων “CUM DEO” = συν Θεώ (με τη βοήθεια του Θεού).

Όταν οι ασθενείς πήγαιναν στα Γιάννινα για εξετάσεις στους παθολόγους γιατρούς, τους έλεγαν οι γιατροί: “αφού πήγατε στο Σουτόπουλο, γιατί ήρθατε και εδώ;” (γιατρός Μελανίδης στον Ιωάννη Παρασκευά από Κόνιτσα και άλλοι). Μια φορά έστειλε έναν ασθενή για ακτινογραφία και ο ακτινολόγος δεν βρήκε τίποτε. Τότε παίρνει την πέννα του και σημειώνει στην πλάτη του ασθενούς και του λέει: “εδώ να κοιτάξει” (ο ακτινολόγος) και πράγματι εκεί ήταν η πάθησή του. Καθώς και σ’ όλα τα χωριά της επαρχίας Κονίτσης, αν ρωτήσεις για το γιατρό Σουτόπουλο, θα σου πουν τα καλύτερα λόγια και ότι πολλοί χρωστάνε την ζωή τους σ’ αυτόν. (“Αυτός μας έσωσε από την τάδε αρρώστια, αυτός έσωσε το παιδί μου” κλπ).

Ο Ευάγγελος Κιτσάτης από την Πυξαριά, όταν με εύρισκε στα Γιάννενα μου έλεγε ότι: “την ζωή μου την χρωστάω στον πατέρα σου, γιατί όταν είχα πλευρίτιδα αυτός με θεράπευσε, το ίδιο και την μητέρα μου είχε σώσει από εγκεφαλικό, τον πήρα τηλέφωνο και του λέω τι να κάνω γιατρέ μου, αυτό και αυτό η μητέρα μου, μου λέει: κόψε της βεντούζες” και έτσι με το αίμα που βγήκε από τις κοφτές βεντούζες σώθηκε η μητέρα μου”.

Σχετικά με την θεραπεία της πλευρίτιδας θυμάμαι την περίπτωση του Κώστα Κ. Ζάμπου από το χωριό μας, του συμπεθέρου.

Είχε έρθει στο σπίτι μας, που είχε ιατρείο ο πατέρας μας και ετοίμασε τα εργαλεία. Ήταν ένα καμινέτο με οινόπνευμα και ένα άλλο εργαλείο μ’ ένα μυτερό σίδερο, το οποίο κοκκίνιζε όταν το έβαζε στη φωτιά του καμινέτου. Μ’ αυτό το εργαλείο ο πατέρας καυτηρίαζε την πλάτη του Κώστα πολύ γρήγορα, τον βαστούσε η γιαγιά μου η Άννα και ο Κώστας δάγκωνε τη φανέλα του από τον πόνο. Έτσι όμως έγινε καλά, θεραπεύτηκε από την πλευρίτιδα και το ομολογεί μέχρι σήμερα και

θυμάται με ευγνωμοσύνη τον πατέρα μου.

Έκανε και μικρές εγχειρητικές επεμβάσεις. Θυμάμαι μια φορά ήρθε στο ιατρείο του πατέρα μου η θεία Ξάνθω (Ξανθίππη) Κων. Παπαϊωάννου, που είχε στο λαιμό της μια "λούγκα-γκούσια" (απόστημα) σαν σακούλα γεμάτη πύον. Παίρνει ο πατέρας το νυστέρι, την σχίζει και πέφτει όλο το πύον στο νεφροειδές (μικρό ιατρικό δοχείο), που κρατούσαμε κάτω από το χειρουργημένο απόστημα. Και αφού την καθάρισε με τις αποστειρωμένες γάζες και ιώδιο, την έστειλε στο σπίτι της ανακουφισμένη και απηλλαγμένη από τον πόνο. Μετά της έκανε και μερικές άλλες αλλαγές και θεραπεύτηκε τελείως. Οι γιατροί τότε αν και είχαν λίγα μέσα, επιτυγχάνανε πολλά.

Στο χωριό μας (Αμάραντο) που έμεινε από το 1925 μέχρι το 1935, μαζί με την ιατρική έκανε και τον Γραμματέα της Κοινότητας, καθ' ότι ήταν τότε ο μόνος εγγράμματος στο χωριό.

Κατά το 1935 για καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων των χωριών της Επαρχίας Κονίτσης, πήγε στην Πυρσόγιαννη που ήταν το κεντρικότερο χωριό της Επαρχίας και είχε τότε πολλούς κατοίκους, με Υποδιοίκηση Χωροφ/κής, Ταχυδρομείο και λοιπές Δημόσιες Υπηρεσίες.

Όταν πήγε στην Πυρσόγιαννη νοίκιασε το σπίτι του Δημητρίου Τσέμπα, που ήταν κοντά στην αγορά του χωριού και δίπλα στην πλατεία που είναι ο μεγάλος πλάτανος και το καφενείο με το Ξενοδοχείο.

Το χωριό έχει δύο ενορίες, μία στην πάνω συνοικία με μεγάλη και ωραία εκκλησία του Αγ. Γεωργίου του τροπαιοφόρου και μία στην κάτω συνοικία με εκκλησία τον Αγ. Νικόλαο και εφημέριο τον π. Χρήστο Σχώρεμα με την μεταλλική φωνή του.

Στο σπίτι αυτό που νοίκιασε εκτός από κατοικία, είχε το ιατρείο του και το φαρμακείο. Τώρα απ' εδώ μπορούσε να φτάσει και στα πιο απόμακρα χωριά της επαρχίας που συνορεύουν με την Μακεδονία, μέχρι και το Επταχώρι που εκεί κοντά βρίσκονται τα χωριά της Επαρχίας Κονίτσης: Ζέρμα (Πλαγιά) και Κάντσικο (Δροσοπηγή).

(Συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος)

Το κείμενο και οι φωτογραφίες είναι προσφορά-ανταπόκριση του κ. Γεωργίου Σουτοπούλου στην έκκληση του περιοδικού και του κ. Χαρ. Σκορδά. Τον ευχαριστώ θερμά.

Φωτογραφία εξωφύλλου

Ο Νικόλαος Σουτόπουλος, του Αποστόλου και της Κωνσταντινιάς,

ως έφεδρος Ανθυπίατρος, όταν υπηρετούσε κατά τη Μικρασιατική Εξστρατεία με την αρραβωνιαστικιά του και μετέπειτα σύζυγό του Σοφία, θυγατέρα του Νικολάου και της Μάρθας Παναγιωτίδη

Στο σπίτι μου το πατρικό (στο χωριό μου)

Το σπίτι μου το πατρικό, σαν στέκομαι και το κοιτώ
 Τα χρόνια μου τα παιδικά, τ' αξέχαστα εφηβικά
 Μες το μυαλό μου ξαναζώ κι αρχίζω να μελαγχολώ
 Γιατί έχουνε περάσει κι εγώ έχω πια γεράσει...
 Το σπίτι κάθομαι κοιτώ και είναι έρημο βουβό,
 Από τον καιρό φθαρμένο, μοιάζει να είναι γερασμένο...
 Η πόρτα του είναι κλειστή και δεν γανγίζει το σκυλί
 Ούτε γάτα νοιαουρίζει, ούτε κότα κακαρίζει.
 Ησυχία και σιωπή μέσα κι έξω επικρατεί.
 Τέτοιο πράμα δεν θυμάμαι και με κάνει να φοβάμαι...
 Φούρνος, τζάκι, δεν καπνίζουν κι ούτε φαγητά μυρίζουν
 Τα κελάρια αδειανά, ζώα δεν υπάρχουν πια,
 Και το κλίμα στην αυλή έχει κι εκείνο ξεραθεί.
 Στο σπίτι μέσα όταν μπης πολύ θα στεναχωρηθείς
 Γιατί νομίζεις πως θα ιδής θα μιλήσης θα χαρής
 Με πρόσωπα αγαπημένα που από χρόνια είναι χαμένα.
 Στα δωμάτια σαν μπης αντικείμενα θα βρης
 Σκονισμένα, ξεχασμένα, τότε καθαρά πλυμένα.
 Ένα-ένα θα τα δης και πολύ θα λυπηθείς
 Που τώρα είναι σκορπισμένα, άχρηστα εγκατελλειμένα.
 Στον Νοντά σαν ανεβής δυο σταλαγματιές θα δης και μια
 Σανίδα σαπισμένη στο ταβάνι ξεκαρφωμένη.
 Ο χρόνος φέρνει τη φθορά, σε άψυχα και ζωντανά.
 Σ' αυτά τα μέρη του σπιτιού ένιωθες χαρά παντού, τώρα
 Νεκρική σιγή σε όλα τούτα επικρατεί.
 Στον τοίχο είναι κρεμασμένη σε κορνίζα περασμένη
 Μια μεγάλη φωτογραφία που λέει όλη την ιστορία
 Είναι οικογενειακή και θέση έχει πάντα εκεί.
 Κοντά της πας και την κοιτάς και με τα πρόσωπα μιλάς
 Μα αυτά δεν σου μιλούν στα μάτια μόνο σε κοιτούν
 Κάτι θέλουν να σου πουν μα άψυχα είναι δεν μιλούν.
 Θ' αρχίσης να μελαγχολήσης κι άθελά σου θα δακρύσης
 Γιατί θα συγκινηθείς με όλα τούτα που θα δης
 Στο σπίτι σου τ' αγαπημένο που τόχεις εγκατελλειμένο.

Κων/νος Α. Ζακόπουλος

Αφιερωμένο στους Πολιτικούς

Πρώτα ξεκινάει ο νους. Λογίζομαι αυτά που πάλι θ' ανταμώσω
 Και φτερουγίζει η καρδιά
 Από το **Τέροβο** και το ποτάμι που σαν χέλι γλυστρού δίπλα μου
 Ανηφορίζω για τα **Γιάννενα**
 Μια γρήγορη θύμηση για τούτον εδώ τον τόπο
 Που πάντα και μόνο Ελλάδα σήμαινε
 Το **Μιτσικέλι** πίσω μου ακοίμητος φρουρός, να βρέχει τα πόδια του στην λίμνη
 Η φύση αρχίζει να μυρίζει νοσταλγία
 Στο **Καλπάκι** κόπασε ο θρήνος και το αίμα
 Μα μένει ζωντανή η παλικάριά του τόπου
 Και ξάφνου! **Ο Βίκος!**
 Ανοίγει το μάτι και η σκέψη διαπερνά τα πάντα!
 Περνάς κοντά του και σου λέει "καλώς ήρθες πατριώτη!"
 Τα χωράφια ευωδιάζουν από τους καρπούς
 Και σαν αρχόντισσα ξεπροβάλλει η **Κόνιτσα** με τον αδελφό της τον **Αώο**
 Με χαιρετά και με φιλεύει για να συνεχίσω τον δρόμο μου
 Δεν με πειράζουν οι στροφές, νικιούνται από την λαχτάρα
 Και αν στένεψε ο δρόμος δεν με νοιάζει... Τώρα που βλέπω μακρυνά!
 Πίνω νερό στην **Εξοχή**, μαζεύω και δυο κλωνάρια κράνα που μου αρέσουν
 Το τσοπανόσκυλο με κοιτάζει άγρια, Σα να φυλάει και το κοπάδι και τα μέρη αυτά
 Στην γέφυρα του **Σαραντάπορου** θα σταθώ για λίγο
 Δεξιά μου ήρεμος, αριστερά μου μια βοή
 Πότε γαλήνιος και πότε θυμωμένος, ίδια η ζωή μας!
 Αμέσως κάνω αριστερά
 Δεν θα έφευγα χωρίς να αντικρύσω το μέρος του πατέρα μου
 Την **Πυξαριά**
 Δεν θα έφευγα χωρίς να ανάψω ένα κερί
 Στον **Προφήτη Ηλία**, στην **Παναγιά** μας
 Και την **Αγία Παρασκευή!**
 Δεν έμεινε πολύ ακόμα
 Η μυρωδιά από το χώμα και το πράσινο ανακατεύεται συνεχώς
 Ο ήλιος λαμπυρίζει μέσα στα φυλλώματα
 Τα χρώματα στήνουν τρελό χορό
 Τα εικονίσματα με παραστέκουν
Αγία Βαρβάρα

*Λίγο κατήφορο, μου φαίνεται πως βιάζομαι λιγάκι
Μα δεν κρατιέμαι, θέλω να ξεδιψάσω*

Μύλος

*Στο κασετόφωνο αρχίζει να ακούγεται το κλαρίνο
Τα παράθυρα ανοίγουν, ας είναι και χειμώνας
Θέλω να ακουστεί παντού, θέλω να μυρίσω την φύση
Η Μαριά σαν τοίχος θεόρατος
Εδώ τελειώνει η Ελλάδα. Μα κι από εδώ αρχίζει...*

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ!

(Το κείμενο αυτό στο στέλνω για το περιοδικό με πολλά ειλικρινή μπράβο για την προσπάθειά σου. Σακκάς Ελευθέριος, γιος Ελισάβετ και Γιώργου Σακκά, εγγονός Αλεξάνδρας και Γεωργίου Τσιάτση). Το αφιερώνω ιδιαίτερα στους πολιτικούς μας που κατόνησαν την Ήπειρο μια από τις πιο φτωχές περιοχές της Ευρώπης. Υπάρχει κανένας που μπορεί να την φροντίσει λίγο παραπάνω;

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΑΣΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Φίλε κυνηγέ,

Τα πουλιά και η υπόλοιπη πανίδα της χώρας μας αποτελούν μια πολύτιμη φυσική κληρονομιά που ανήκει σε όλους τους Έλληνες.

Για το λόγο αυτό η Πολιτεία, τόσο με το Σύνταγμα όσο και με την ειδικότερη νομοθεσία, έχει θεσπίσει μια σειρά μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία της πανίδας μας.

Γι' αυτό λοιπόν να σέβεσαι πάντα τους γραπτούς και άγραφους νόμους για το κυνήγι και να θυμάσαι πάντοτε ότι:

Α. Το κυνήγι είναι μια ψυχαγωγική δραστηριότητα και όχι μέσο εξόντωσης της πανίδας μας: ακόμα και όταν σου παρουσιάζεται η ευκαιρία μην οδηγείσαι σε φαινόμενα απληστίας.

Β. Προτού πυροβολήσεις οποιοδήποτε πουλί σκέψου καλά αν το κυνήγι του επιτρέπεται ή όχι. Στην χώρα μας ζουν πολλά σπάνια είδη, που ο φόνος τους έστω και "κατά λάθος" είναι ασυγχώρητος, αλλά και παράνομος.

Γ. Στο σημερινό κόσμο όπου το φυσικό περιβάλλον υποβαθμίζεται συνεχώς, τα πουλιά και η υπόλοιπη πανίδα συχνά αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Να φροντίζεις έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η επιβίωσή τους, ιδιαίτερα σε περιόδους βαρυχειμωνιάς, ξηρασίας κλπ.

Δ. Αν βρεις τραυματισμένο πουλί που δεν επιτρέπεται το κυνήγι του, ειδοποίησε αμέσως την πλησιέστερη Δασική Αρχή.

Επίσης αν βρεις ή σκότώσεις πουλί με δαχτυλίδι ενημέρωσε τη Δασική Αρχή ή τον Κυνηγετικό Σύλλογο στον οποίο ανήκεις.

Ε. Επιβάλλεται η στενή και ειλικρινής συνεργασία σου με τις Δασικές Αρχές και τα υπόλοιπα όργανα της Πολιτείας, που μοχθούν για την προστασία του φυσικού μας περιβάλλοντος ιδίως δε των δασών, των υδροτόπων, της πανίδας κλπ.

Τελικά, η προστασία της πανίδας είναι και δική σου ευθύνη.

Το Γενεαλογικό μας Δέντρο

Έχω αναφερθεί πολλές φορές στην ανάγκη επικοινωνίας και γνωριμίας μεταξύ μας, των απανταχού Αμαραντιωτών. Θεωρώ και αισθάνομαι ότι είμαστε όλοι μια οικογένεια. Εάν λοιπόν ενωθούμε, κατά το δυνατόν, θα μπορούμε να διεκδικούμε περισσότερα πράγματα για τους ανθρώπους μας της διασποράς και κυρίως για τον τόπο μας, το χωριό μας. Να διεκδικούμε αυτά που μας ανήκουν και που κατάφωρα παραβιάζονται αφενός, αφετέρου και για λόγους συναισθηματικούς, ιστορικούς, επιστημονικούς. Πόσο ωραίο και ωφέλιμο θα ήταν εάν είχαν καταγραφεί οι όπου γης Αμαραντιώτες. Η κοινωνία μας (Αμαραντιώτικη) ίσως σήμερα να ξεπερνά τις 5.000 άτομα. Μήπως πρέπει να σκεφτούμε και να μεθοδεύσουμε την δημιουργία του **Γενεαλογικού μας Δέντρου**; Εάν κάθε οικογένεια γράψει το δικό της και όλοι μαζί τα ενώσουμε θα έχουμε αυτό το αποτέλεσμα. Δηλαδή εάν γράψει καθεμία αρχίζοντας από το Γενάρχη, τον ιδρυτή του γένους, τη διαδοχική σει-

Διακρίνονται καθισμένοι: Δημήτριος Π. Ζιάκος και η σύζυγός του Ζωή

Όρθιοι δεξιά: Παναγιώτης Δημ. Ζιάκος, η σύζυγός του Περσεφόνη το γένος Βασιλείου Κίσσα (Αγ. Βαρβάρα) την ημέρα του γάμου τους, δίπλα η Βικτωρία Δ. Ζιάκου και ο αδελφός της Μιλτιάδης Δ. Ζιάκος.

ΣΕΙΜΕΙΩΝ

Τον βίον ευαίστου εν τῷ εικογενεῖαι μας

Α' πρότος Αδελφός
 © Μεγαλύτερος εἰδύβος Δημητρός γεννιῆθ
 ἔως 1874 ἔτος Ἀγοστός μῆνας. 21 Ἀυγούστου
 ἔσαν τρέβηκεν εἰς ἡμεῖαν 18 ἔτων ἕως τῷ
 1891 ἔτος Ὀκτωβρίου Μῆνας.

Ἀσιυῖσαν τῷ 1893 τῶν ἑῶν αὐτοῦ
 Γεωργίαν δ' ἢ 23 Ἀγοῦστου ἡμέρα λειταῖον
 ὄρα δμοῦτι τῆς ἡμέρας.

Ἄμ τῷ 1897 γεννιῆθ ἡ Καστή δ' καὶ αὐτῆ
 τῶν ~~ἡμεῶν~~ μῆνας εἰς τῶν 26 / α. ἔτος
 1^α Ἰανουάριον

Ἄδελφός Αδελφὸς Πορφύρα γεννιῆθ τῷ 1899
 α. Ἰανουάριον μῆνας μὴ γνωρίζω αἰφιδῶς τῆς ἡμέρας

Ἀμεζάντρα γεννιῆθ τῷ 1901 ἔτος α. Ἀπρίλιον

ρά των προγόνων, τα πρόσωπα που ανήκουν στο ίδιο γένος, τα εξ αίματος, τους συγγενείς δηλ. τότε έχουμε τη Γενεαλογία, τη γενιά του κάθε ένα. Έτσι φτιάχνουμε το Γενεαλογικό μας Δέντρο, γνωρίζουμε το σύνολό μας. Σ' αυτό όλοι μας θα πρέπει να συμμετέχουμε και καλό θα ήταν να κατευθύνεται από τους φορείς του χωριού. Το εκάστοτε "Τοπικό Συμβούλιο", την "Αδελφότητα" και τον "Πολιτιστικό". Πολλές οικογένειες από μόνες τους το έχουν κάνει. Την ιδέα μου έδωσαν οι σημειώσεις του κ. Θωμά Δ. Ζιάκου τις οποίες συνέχισε ο αδελφός του κ. Μιλτιάδης και είχαν ακριβώς αυτόν τον σκοπό. Τη δημιουργία του Γενεαλογικού τους Δέντρου.

(Τις σημειώσεις και την φωτογραφία, μου τις προσέφερε η κ. Περσεφόνη Π. Ζιάκου την οποία και ευχαριστώ θερμά).

Άνοιξη στο χωριό !

Επάνω:

Νειάτα, χαμόγελα, ζωή. Η Άνοιξη στο χωριό μας!

Δεξιά:

Ο κ. Παναγιώτης Τζάφος
με τη σύζυγό του κ. Αφροδίτη
Χαίρονται την Άνοιξη!

Κάτω:

Τα “σταφύλια” του Κούκου
και τα “Γκορότσιανα” άνθισαν.

Πάσχα στο Χωριό

Όλοι νοσταλγούμε να βρεθούμε κοντά στον τόπο που γεννηθήκαμε και αντικρύσαμε το πρώτο φως του ήλιου. Πολύ περισσότερο τον νοσταλγούμε τις Άγιες ημέρες του Πάσχα. Εκεί νιώθει ο καθένας μας το αληθινό τους νόημα. Ακούραστος και ακοίμητος ο ιερέας του χωριού μας Πατήρ Νικόλαος Μέμος, ιερουργούσε με κατάνυξη και ιεροπρέπεια. Μαζί του να τον βοηθούνε και τα δυο του παιδιά με σεβασμό και ευλάβεια. Στήριγμά του η εκκλησιαστική επιτροπή. Όλες τις ημέρες ψαλμοί και δεήσεις δόνησαν τις ψυχές μας. Κατάνυξη και μεγαλοπρέπεια. Χαρμόσυνο το “Χριστός Ανέστη”, δονήστηκε η ατμόσφαιρα από τις κωδωνοκρουσίες και τα βεγγαλικά. Η Κυριακή του Πάσχα ηλιόλουστη, χαρούμενη, φαγοπότι, γλέντι, ανταλλαγές ευχών. Όταν γιορτάζουμε το Πάσχα αγαπημένοι και συμφιλιωμένοι νιώθουμε μέσα μας την Ανάσταση. Νιώθουμε την ανθρωπιά και την συγκίνηση. Όταν κυριαρχεί το μίσος, το συμφέρον, τα πάθη και τα λάθη όχι μόνο ανάσταση δεν έχουμε, αλλά σταύρωση. Αν η μεταμέλεια, η συγγνώμη δεν γίνει βίωμά μας τότε δυστυχώς μας περιμένει σαν λύτρωση το παράδειγμα του Ιούδα. Ας γίνει η συγγνώμη βίωμά μας για μια καλύτερη κοινωνία. ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, ΑΛΗΘΩΣ...!

Το πέραςμα κάτω από
τον Επιτάφιο στην είσοδο
του Ι. Ναού μετά την περιφορά.

Διακρίνονται:
αριστερά η κ. Ρίτσα
Αγγελοπούλου (Ευδοκίας
Γιαννάτη, κόρη),
ο κ. Ν. Γκούντος και
η κ. Πολ. Β. Μπλάνου.

Αναμνηστική φωτογραφία στην εκκλησία μετά την καθαριότητα.

Από δεξιά οι κ.κ. Πολ. Νάκου, Ευθ. Ζιάκου, Αλεξ. Ζιάκου, Έλλη Ζακοπούλου

Η κ. Έλλη Ζακοπούλου βοηθάει τη Δανάη και την Κατερίνα στον στολισμό του Επιταφίου

Η περιφορά του Επιταφίου αρχίζει. Μπροστά οι γιοι του Ιερέα Νικολάου με το Σταυρό και το θυμιατό, ο Ιερέας, ο κ. Κ. Ζάμπος (ψάλτης) και ο Επιτάφιος

Περιμένοντας τον Επιτάφιο
από την περιφορά. Από
αριστερά οι κ.κ. Πολ. Ντάφη,
Αλ. Σκορδά, Δημ. Δάψη, Ευτ.
Πολίτη, Άννα Ζιακοπούλου,
Πολ. Βλάνου, Όλγα Τσάτση.

Η περιφορά του Επιταφίου
από τον Παν. Σ. Κούκη,
τον Άγγελο Ζάμπο και
τον Νικ. Π. Κασιόλα.
Και του χρόνου παιδιά!

Κατά την περιφορά
διακρίνονται οι
κ.κ. Μαριάνθη Συρμακέση,
Πολ. Νάκου, Έλλη Ζακοπούλου
και ο μικρός
Νίκος Βασ. Ζιάκος.

Το ψήσιμο του οβελία
Διακρίνονται
ο κ. Γεώρ. Γκουγκαράς,
ο γαμπρός του κ. Παν.
Παπακωνσταντίνου
με τη σύζυγό του Ευαγγελία
και την κόρη του Κωνσταντίνα,
δίπλα η κ. Ντίνα Τσάτση-
Γκουγκαρά.

Ο οβελίας και το
κοκορέτσι ετοιμάζονται.
Διακρίνονται
ο κ. Παν. Κασιόλας,
η κ. Ευαγ. Παπακωνσταντίνου
και η κ. Γιώτα Κασιόλα.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ, χωριανοί!

Ο Αναστάς Κύριος να σημάνε

και

την Ανάσταση του τόπου μας

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΗΣ 96 ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΒΗΜΑ
ΑΡ. Φ. 106

...Αγαπητοί αδελφοί, με την Πασχαλινή και Αναστάσιμη αυτή εγκύκλιό μου, δεν επιθυμώ να κάνω συγκρίσεις για το πώς ζει ο σημερινός κόσμος τις μεγάλες εορτές της Χριστιανοσύνης, πράγμα που μπορεί να το κάνει ο καθένας μόνος του, σαν μια δημιουργική αυτοκριτική και να εντείνει τον αγώνα του μέσα στην οικογένειά του, στις εργασιακές του συναναστροφές, στις κοινωνικές του συναντήσεις και μέσα στη Μητέρα Εκκλησία, για να συναντήσει και συμπορευθεί με τον Αναστάντα Χριστό.

Όλοι μας πρέπει, παρά τα προβλήματα της καθημερινότητας, να είμαστε οι άνθρωποι της συγγνώμης, της χαράς, της ειρήνης και της ανιδιοτελούς Αγάπης, πράγματα που μέσα στην υλική του πλησμονή στερείται, κατά πλειονότητα, ο σημερινός κόσμος. Γιατί δεν έχει γνωρίσει και δεν ακολουθεί συνειδητά τον Αναστημένο Κύριο, ο οποίος μας καλεί με το "Δεύτε προς με πάντες" να μας ξεκουράσει, γαληνεύσει και Αναστήσει σε μια καινούργια Ζωή.

Τέκνα εν κυρίω αγαπητά.

Σας εύχομαι ολόθερμα από τα βάθη της πατρικής μου καρδιάς, η χαρά και το φως της αναστάσεως του μεγάλου Θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού να πλημμυρίσει τις καρδιές και τη ζωή όλων σας και να σας γεμίσει ευφροσύνη αιώνιο.

Με πολλή πατρική στοργή και αγάπη

**Ο Ποιμέναρχης σας
Ο ΦΩΚΙΔΟΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ**

.....

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΔΡΥΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΠΩΓΩΝΙΑΝΗΣ & ΚΟΝΙΤΣΗΣ**

Η Ανάσταση του Χριστού χθες και σήμερα

Αγαπητοί μου Χριστιανοί, Χριστός Ανέστη!

Από σήμερα ξαναζούμε το πιο μεγάλο γεγονός, που είδε ποτέ ο κόσμος: Την Ανάσταση του Χριστού. Αυτό το μήνυμα μεταφέρει παντού ο γλυκόλαλος ήχος της καμπάνας. Το μήνυμα ότι ο θάνατος και ο άδης νικήθηκαν, ο πονηρός και όλες οι δυνάμεις του σκότους κατατροπώθηκαν οριστικά και αμετάκλητα. Κι ακόμη ότι άνοιξε η θύρα του Παραδείσου, που η παράβαση των Πρωτοπλάστων, του Αδάμ και της Εύας, την είχε κλείσει. Τώρα, "τα αρχαία παρήλθεν. Ιδού γέγονε

καινά τα πάντα” (Β΄ Κορ. Δ΄17). Οι παλαιοί καιροί της οδύνης και του πόνου πέρασαν πια. Όλα έχουν γίνει καινούργια. Οι άνθρωποι μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας του Χριστού, ζουν μέσα στη χάρη του Θεού και απολαμβάνουν τις δωρεές του Αγίου Πνεύματος.

Αλλά το γεγονός της Αναστάσεως του Κυρίου δεν το δέχθηκαν όλοι με την ίδια διάθεση. Και πρώτα-πρώτα οι αρχιερείς και οι άρχοντες των Ιουδαίων συκοφαντούν την Ανάσταση. Δωροδοκούν την στρατιωτική φρουρά του τάφου για να διαδώσουν, ότι την ώρα που κοιμόντουσαν οι φύλακες, οι μαθητές του Χριστού έκλεψαν το σώμα Του, ώστε να ισχυρισθούν ότι ο Διδάσκαλός τους “ανέστη εκ νεκρών”. Όμως αυτό το χονδροειδές ψέμα γρήγορα κατέρρευσε. Γιατί η εκπληκτική δράση των Αποστόλων, μετά την Πεντηκοστή, δεν μπορούσε, δεν ήταν δυνατόν να στηρίζεται σ’ ένα πτώμα. Κι έπειτα, το ηρωικό φρόνημά τους, όπως και των πρώτων χριστιανών, που για χάρη του Χριστού υπέμειναν διωγμούς και θλίψεις και μαρτύρια και θάνατο, ήταν φανερό ότι δεν μπορούσε να στηρίζεται σ’ ένα πρόσωπο που πέθανε στον σταυρό και δεν αναστήθηκε, αλλά συνέχιζε να είναι νεκρός. Αλλά και τα θαύματα, που επιτελούσαν εν τω ονόματι του Ιησού, ήσαν κι αυτά μια ακόμη ισχυρή απόδειξη ότι ο Χριστός Ανέστη.

Βέβαια, η απιστία, δια μέσου των αιώνων, συνέχισε να διαβάλλη την Ανάσταση και να την αμφισβητή. Αναρίθμητες θεωρίες διατυπώθηκαν, προκειμένου να αποδειχθή ότι ο Ιησούς ετάφη, αλλά ποτέ δεν ανέστη. Καταπλήττεται, πραγματικά, κανείς διαβάζοντας τις θεωρίες αυτές, που καμιά τους δεν αντέχει και στην πιο στοιχειώδη λογική. Και διερωτάται: Πώς συμβαίνει τόσο δυνατά, κατά τα άλλα, πνεύματα να υιοθετούν τόσο αφελείς απόψεις; Αλλ’ όταν η απιστία και ο εγωισμός κυριαρχή σε κάποιες καρδιές, είναι φυσικό να κρύβη από αυτές το αναστάσιμο φως, ώστε να μη βλέπουν ή και – το χειρότερο – να μη θέλουν να πιστέψουν ότι ο Χριστός Ανέστη. Κι ακόμη, όπως πολύ σωστά έχει γραφή, “η αμαρτία υπό τας ποικίλας αυτής μορφάς αποτελεί το αδιαπέραστον χώρισμα, το παρεμποδίζον την φωτίζουσαν χάριν να εισδύση εις τα βάθη των ανθρωπίνων καρδιών και να ελκύση αυτάς εις τον Ιησούν” (Π.Ν. Τρεμπέλα: “Ιησούς ο από Ναζαρέτ”, σελ. 632).

Όμως οι πιστοί και συνειδητοί χριστιανοί, σκιρτούν σήμερα και αγάλλονται: Η Εκκλησία φεγγοβολά. Οι λαμπάδες, ο οβελίας, τα κόκκινα αυγά, ολόκληρη η περιρρέουσα ατμόσφαιρα, δίνουν βροντερό το μήνυμα ότι ο Χριστός Ανέστη. Όλοι οι Ορθόδοξοι Λαοί, σε Ανατολή και Δύση, σε Βορρά και Νότο, σήμερα πανηγυρίζουν. Βέβαια, ένα μέρος της ανθρωπότητας πλανάται μακράν του Χριστού. Αλλά, όπως πάλι έχει γραφή, “παρά πάσας τας αποπλανήσεις αυτού ο κόσμος μίαν ημέραν θα επιστρέψη ασφαλώς εις την οδόν” του Χριστού και “θα αναγνωρίση τον αληθινόν και μοναδικόν ποιμένα της, ενώπιον του Οποίου θα κύψη ευλαβώς, ίνα ούτω και επί της γης παν γόνου κάμψη και πάσα γλώσσα εξομολογήσεται ότι Κύριος Ιησούς Χριστός εις δόξαν Θεού Πατρός” (ε.α.)

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ! ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Ο Μητροπολίτης

Δρυινοπούλεως, Πωγωνιανής και Κονίτισης Ανδρέας

ΤΑ ΚΟΥΔΑΡΙΤΙΚΑ

(Λαογραφικά των ηπειρωτών χτιστάδων)

Μελέτη του Ι. Μπογδανόπουλου

συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

ΤΟ ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Ντούφος=τοίχος	Ντοβόλικο=νερό
Νούσια=πόρτα	Πατσάνης=γέρος
Βετσόπουλο=παράθυρο	Πατσάνω=γρηά
Όρματο=καλό	Σγούρης=αγροφύλαξ
Απαλό=λάδι	Σγούρω=γάτα
Φόρα=κατ' αποκοπήν	Ξεκόβω=φεύγω
Με την κούτρα=κατ' αποκοπήν	Πρισκοκοίλια=φασόλια
Κούδας, κούδαρος=χτίστης	Προισκοκοίλα=φακή
Κουδαρόπουλο=μαθητευόμενος	Τραβηχτή=οκά
Κουδαρομάννα=αρχιμάστορας	Τσετούρης=παππός
Κιούρω=Κυριακή	Τσετούρης ντούκανος=δεσπότης
Τσέρο=κρέας	Ράλιος=ήλιος
Ντένα=ημέρα	Μουντζούρης=φούρνος
Ντινιάτικο=ημερομίσθιο	Τσουκάλω=ώρα
Στενοβράκης=Χωροφύλαξ	Τσολίζω=γκρεμίζω, γνωρίζω
Μανάς=κλέφτης, ληστής	Στανεύω=κάθομαι
Ξεσέρομαι=έρχομαι	Βλαστάρης=αδελφός
Πέρνω φίτσιο=ακούω	Βλαστάρω=αδελφή
Νεροπούλια=ψάρια	Κλωνάρια=χέρια
Κράνια=χρήματα	Σκρούμπο=καφές
Κρανιάζω=πληρώνω	Θοδωράκαινα=ούζο, ρακί
Στον κόμπο=αργά	Ντεσέρι=άλογο
Γκάβρο=τυρί	Μανούργια=πέτρες
Νταμπάκισμα=βροχή	Λαγούλια=παιδιά
Τσιμπίδια=εργαλεία	Λαγός=αγόρι
Μάνο=ψωμί, φαγητό	Πελεκούδα=θυγάτηρ
Μανεύω=τρώγω	Αγγίδα=κόρη
Πάσπαλη=αλεύρι	Τροχός=κρασί
Αλέθω=αποπατώ	Τροχεύω=πίνω
Τζενέλι=τραχανάς	Μίκανο=μικρό
Πρασινάδια=λάχανα	Ντούκανο=μεγάλο
	Πραβίζω=κτίζω

Φώκω=φωτιά
 Στουρνάρι=αυγό
 Κοτσύφια=σταφύλια
 Σούψες=τσιγάρα
 Μανουριάζω=κρύβω, σκεπάζω
 Πραχαλίζω=φτιάνω, κατασκευάζω
 Τερναρίζω=γελώ
 Νταμπακίζω=κλαίω, βρέχει
 Καψαλίζω=χαλώ
 Γκαβιάζω=πεθαίνω, δέρνω
 Μπελόκης=ασβέστης
 Γυαλίζω=βλέπω
 Σούρβο=άσχημο
 Ξεφλιάζω=ομιλώ, διηγούμαι
 Τσαντίρης=γάιδαρος
 Κατσάλης=κακός
 Κατσάλι=σκυλί
 Κατσάλω=σκύλα, κακή
 Καψούρι, καψοκάρδι=κρεμμύδι
 Ράμπω=εργασία
 Μπαρός=εργοδότης, αφεντικό
 Μπαρέσω, μπαρού=αφεντικιά
 Ντέντσκα=κυρά
 Κούφιο=σπίτι
 Κούφια=εκκλησία
 Φοράδι=ξύλο
 Γκαβός=κόκκορας
 Γκαβή=κόττα
 Γκιντινάρα=γίδα
 Γκινεύω=κοιμώμαι
 Γκίνος=ύπνος

Αυτές οι λίγες λέξεις και όσες άλλες δεν μπόρεσε να περισσώσει ο σ. ήταν το γλωσσάρι, ο επαγγελματικός κώδικας που με κάθε μυστικότητα τον εξηγούσαν και τον παρέδιδαν οι παλιοί κουδαραίοι στους

νέους και στα μαθητούδια, που τον απεστήθιζαν αμέσως με πολλή προθυμία και ευκολία και τον κρατούσαν πάντα μυστικό από τους βέβηλους – τους ξένους.

Με αυτόν αντιμετώπιζαν τις δύσκολες περιστάσεις του επαγγέλματος, όταν συναντούσαν την κακοπιστία, την αγένεια, την εκμετάλλευση ή την περιφρόνηση, φαινόμενα όχι σπάνια. Τότε με άμεση συνεννόηση ελάβαιναν τα κατάλληλα μέτρα αμύνης με επιβολή μικρών τιμωριών εναντίον των δύστροπων εργοδοτών, είτε συντομεύοντας το χρόνο εις βάρος της ποιότητας και εμφανίσεως της τοιχοποιίας, είτε επιβραδύνοντας την εκτέλεση, όταν ιδίως η δουλειά ήταν συμφωνημένη με το ημερομίσθιο – το “ντινιάτικο”. Τότε ο εκμεταλλευτής μπαρός υπεβάλλετο σε ιδιόρρυθμη ζημία, σαν χρηματική ποινή για την διαγωγή του και, αν φτάσει στο απροχώρητο η καταπίεση και η ανάρμοστη τακτική του εργοδότη, οι κουδαραίοι, κάποια νύχτα, συγκεντρώνοντας όλα τα τσιμπίδια (τα εργαλεία) τους, τα ζώα και τα πράγματά τους, γίνονται αξημέρωτοι από αυτό το καταλοχώρι – το κακό χωριό, αφήνοντας μισόχτιστο το σπίτι. Και θα είναι δύσκολο, σχεδόν αδύνατο να βρεθεί άλλο συνεργείο κουδαραίων να αποπερατώσει την οικοδομή. Τόσο πιστά τηρείται η αλληλεγγύη των συντεχνιών.

Ο Μπαρός, αν και είχε συμφωνία να προσφέρει στους μαστόρους από το ίδιο φαγητό που έτρωγε ο ίδιος με την οικογένειά του, κλείστηκε στο σπίτι του και εκαλότρωγε, με **νεροπούλια** (ψάρια) και το γλυκό κρασί και έστειλε στο συνεργείο **πρισκοκοίλια** (φασολάδα) και δροσερό **ντο-**

βόλικο (νερό). Αυτό είναι όχι μόνο κακοπιστία, αλλά και περιφρόνηση για τους τεχνίτες που αγωνίζονται για να του φτιάσουν το σπίτι. Θα τον περιποιηθούν την επόμενη ημέρα εις βάρος της ποιότητας της εργασίας – κακοδουλεμένη λάσπη, ελάχιστος ασβέστης, στραβοπελεκημένα λιθάρια, να εξέχουν από την επιφάνεια του τοίχου, σαν “αραποκέφαλα”.

Το βράδυ κουρασμένοι οι κουδαραίοι περιμένουν, πώς και πώς, το φαγητό τους. Μα η Μπαρέσω, πολυάσχολη, αγενής και αφιλόξενη, τους άφησε να καρτερούν, πεινασμένοι και κατάκοποι. Ήθελε πρώτα να ζεστάνει το νερό και να ετοιμάσει μπομποτάλευρο για τα σκυλιά και το γουρούνι της, μέσα στο “σκυλοκόρυτο”, και ύστερα να φροντίσει για το δείπνο των μαστόρων. Το ίδιο και το άλλο βράδυ. Πρώτα να φάνε τα σκυλιά και έπειτα οι εργάτες. Την άλλη μέρα το πρωί η Μπαρέσω πήγε να πλύνει στο ποτάμι. Το μεγάλο σκυλοκόρυτο στο μεταξύ έγινε άφαντο από την αυλή. Δυο κουδαραίοι χειροδύναμοι το σύρανε ως το γιαπί και αντί για πέτρες το εντοίχισαν στην καμινάδα του τζακιού. Το σκέπασαν με πρόχειρο σοφάτισμα και αμέριμνοι ξακολουθούσαν να δουλεύουν, τραγουδώντας:

...Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες

γεφύρι ‘ν εθεμελίωσαν στην Άρτας το ποτάμι

...Αν δεν στοιχειώστε άνθρωπο, γεφύρι δεν στεργιώνει”.

Η Μπαρέσω έψαξε, ρώτησε όλο το χωριό να βρει το σκυλοκόρυτο, αλλά το χάσιμό του απόμεινε μυστήριο. Όταν το

χειμώνα άναψε το τζάκι, πήρε φωτιά το σκυλοκόρυτο και η καμινάδα έγινε ξαφνικά... παράθυρο, αλλά οι κουδαραίοι βρίσκονταν πια πολύ μακριά, σε άλλες κοινότητες, δουλεύοντας το δύσκολο επάγγελμά τους. Ήρθε στο χωριό κάποιο άλλο σμάρι κουδαραίων. Η Μπαρέσω τους προσκάλεσε να χτίσουν τον ανοιχτό φωταγωγό της καμινάδας, μα της είπαν πώς δεν ευκαιρούν. Βρήκε άλλους κουδαραίους, μα κι εκείνοι της αρνήθηκαν. Και απόμεινε η καμινάδα της Μπαρέσως, κακότεχνα μισοκλεισμένη από κάποιον ατζαμή με το όνομα **“το σκυλοκόρυτο”**.

Δύσκολο να βρεθεί καλός τεχνίτης να μπορεί να φτιάσει τζάκι που να διώχνει όλον τον καπνό. Χρειάζεται αρχιμάστορας με ιδιαίτερη εμπειρία, γιατί καλύτερα να μην υπάρχει τζάκι παρά να μένουν οι καπνοί μέσα στο σπίτι. Τέτοια κακοφτιασμένα τζάκια αναγκάζουν τους νοικοκυραίους να αφήνουν ανοιχτή την πόρτα του οντά για να διώχνει τον καπνό με ρεύμα τεχνητό, με αποτέλεσμα, αντί για ζεστασιά, το σίγουρο ξεπάγιασμα της οικογένειας. “Από μπρος πύρα κι από πίσω κλαδευτήρα”. Γι’ αυτό και οι νοικοκυραίοι είναι πρόθυμοι σε όποια θυσία για να γίνει τέλειο το τζάκι. Αυτό το ξέρουνε οι κουδαραίοι και το εκμεταλλεύονται ανάλογα.

Σαν φτάσουν στην κορφή της καμινάδας, υποχρεώνουν την αρχόντισσα Μπαρέσω να προμηθευτεί τρεις κόττες. Μεγάλες και μαυρόφτερες. Ένα σβέλτο κουδαρόπουλο, ανεβασμένο στην κορφή της καπνοδόχου, ρίχνει κάτω ένα μακρύ σχοινί. Στην άκρη ο αρχιμάστορας δένει την κόττα και ο μικρός την ανεβάζει γρήγορα. Τη

λύνει και την ξαναφέρνει του αρχιμάστορα και την αποκεφαλίζει στη στιγμή, μονολογώντας φράσεις μυστηριακές και ξόρκια, τάχα, που θα διώχνουν τον καπνό – και θα τον διώχνουν σαν της μαύρης κόττας τα φτερά. Το ίδιο και η δεύτερη και η τρίτη όρνιθα. Δεν χρειάζεται να πούμε πως και οι τρεις, την ίδια ημέρα θα μαγειρευτούν για να εγκαινιάσουνε το νεοχτισμένο τζάκι, σ' ένα πλούσιο τσιμπούσι για το συνεργείο των μαστόρων.

Ο τοίχος πάντα προχωρεί και όλα πάνε καλά με χαρές και με τραγούδια. Ο αρχιμάστορας καλομιλάει στα μαθητούδια, να εργαστούν με προθυμία, γιατί σε λίγο φεύγουν από τούτο το χωριό, να πάνε σε καλύτερο, όπου θα χτίσουν μια μεγάλη εκκλησία.

“Μη γκινεύετε. Γρήγορα τα κλωνάρια σας. Την Κιούρω να ξεκόψωμεν σε όρματο χωριό, σε ράμπω ντούκανη, γιατί θαπραχαλίσωμε την Κούφια και θα μανεύετε τσέρο και νεροπούλια κάθε ντένα. Και τροχό όσο κρατάει η κούτρα σας”. Δηλαδή, μη κοιμώσαστε. Γρήγορα τα χέρια σας. Την Κυριακή φεύγομε για καλύτερο χωριό. Μεγάλη εργασία. Θα χτίσωμε την Εκκλησία και θα τρώτε κάθε ημέρα κρέας και ψάρια και θα πίνετε κρασί όσο αντέχει το κεφάλι σας.

Όταν τελειώνει πια το σπίτι, “κοντυλοπελεκητό” και υπερήφανο, στην πρόσοψη και στα πλευρά, τα κουδαρόπουλα, ευχαριστημένα, τραγουδάνε:

“Τελειώσαμεν την μπάλα – τώρα πάμε γι' άλλα.

Τελειώσαμεν και το πλευρό – τώρα στ' άλλο το χωριό”.

Το βράδυ στήνουνε χορό με την γκάινδα ή το ζουρνά τους και τα ηπειρώτικά τραγούδια τους:

“Μωρή κοντούλα λεμονιά με τα πολλά λεμόνια

χαμήλωσε τους κλώνους σου να κόψω δυο λεμόνια”.

Την άλλη μέρη, αφού στηλώσουν μια σημαία ή έναν τεράστιο σταυρό με ξύλα, στολισμένα με λουλούδια, με κλαδιά και με μεταξωτά μαντήλια στην πιο ψηλή κορφή του τοίχου, κι αφού πάρουν και τα καινούρια δώρα, τα ασημώματα και τα κανίσκια της αρματωσιάς της στέγης, συγκεντρώνουν όλα τα “τσιμπίδια” τους. Μυστριά, σφυριά, αλφάδια, ζύγια, κοπίδια, ματρακάδες και χτενιές, τα φορτώνουν στα γαϊδουράκια τους, με όλα τα ρούχα και τις κούδες τους και ξεκινάνε για άλλο μακρινό ή κοντινό χωριό, να αρχίσουν άλλο αρχοντικό, που η Κουδαρομάννα έχει συμφωνήσει από πριν. Θα είναι τάχα όρματο χωριό με αχνιστά κανίσκια και με αργυρά νομίσματα; Ή θα είναι κάποιος κατσάλης μαχαλάς με σκυλοκόρυτα; Οι κουδαραίοι είναι έτοιμοι να ανταποκριθούν στο όρματο, αλλά να βουλευτούν και στο κατσάλι με τα πρισκοκοίλια, το ντοβόλικο και τα καψούρια...

Δύο γέροι κουδαραίοι, παλαίμαχοι χτιστάδες από την Κόνιτσα, χτίσανε το πάρα κάτω εκκλησάκι, επιστρατεύοντας στην “ενεργό υπηρεσία” όλη τη δύναμη και το μεράκι τους.

“Το γέρικο το Βόιδι σπάει τα ζυγάλετρα, στο δειλινό”.

Αυτοί οι δύο κουδαραίοι πρόδωσαν στο συγγραφέα και το μυστικό γλωσσάρι από τον “Κώδικά” τους. Δεν είχαν λόγο, πια, να τον κρατήσουν μυστικό. ■

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

■ Ο Νικόλαος Γ. Κατής και η Φωτεινή Χαροκόπου απέκτησαν το δεύτερο παιδί τους κοριτσάκι στις 23-1-2006.

■ Ο Παναγιώτης Γ. Κατής και η Ελένη Σκλαβενίτη απέκτησαν το δεύτερο παιδί τους, στις 25-2-2006 αγόρι. **Καλορίζικα να είναι, να ζήσουν να προοδεύσουν.** Η δική τους χαρά είναι και δική μας. Άλλα δύο Αμαραντιωτόπουλα προστέθηκαν στην ευρύτερη Αμαραντιώτικη οικογένεια. **Συγχαρητήρια και σε άλλα να χαρούν!**

Θάνατοι:

Η Βασιλική Ζιάκου του Χρήστου και της Σοφίας, γεννήθηκε στον Αμάραντο στις 12-05-1915. Παντρεύτηκε τον χαράλαμπο Στέρτσιο και απέκτησαν την Ανδρονίκη, την Λευκοθέα και τον Φώτιο. Δεν ξεχώρισε όμως ποτέ και τα πρώτα παιδιά του συζύγου της, το Βασίλειο και την Κλεοπάτρα.

Με τρυφερότητα και στοργή, θα πονέσει, θα μοχθήσει, θα στερηθεί, θα υποφέρει, θα λαχταρήσει, το χτυποκάρδι δε θα της λείψει, για να τα μεγαλώσει και να τα αναθρέψει. Γεννημένη μετά την απελευθέρωση ένωσε γερά τις στερήσεις και τις κακουχίες. Η άσβεστη αισιοδοξία η απέραντη πίστη στη ζωή την κρατούσαν αδιάφορη για τις κακοπάθειες. Πίστευε ότι μέσα σε αυτές καταξιώνεται ο άνθρωπος. Ανεξάντλητες οι δυνάμεις της, δεν αγκομάχησε ποτέ. Προικισμένη από τη φύση με ιδιαίτερη ευφυΐα και σοφία αποσπούσε το θαυμασμό και την αναγνώριση των ικανοτήτων

της απ' όλους. Ήταν το πλάσμα που γεννήθηκε να τα γνωρίζει όλα. Χωρίς να τα σπουδάσει, χωρίς να εκπαιδευτεί. Με λακωνικότητα, εμπορικό δαιμόνιο, ευστροφία και πείσμα. **Είναι το μεγαλείο το ανεξήγητο που σε κάνει ευλαβώς να κλίνεις το γόνο.** Η πηγή των λέξεων στερεύει και τα αισθήματα "εξαυλώνονται" όταν με αυτά προσπαθείς να εξηγήσεις τη θαυμαστή ζωή της αναπαυόμενης πλέον στην αγκαλιά του Πλάστη και Δημιουργού της. Άφησε την τελευταία της πνοή στην αγκαλιά των παιδιών και των εγγόνων της στις 6-3-06 στην Γουμένισσα όπου τα τελευταία χρόνια με πολύ προσπάθεια την έπαιρναν τα παιδιά της για το χειμώνα. Ήταν οδυνηρή γι' αυτήν και η μικρή χρονική απομάκρυνση από τον λατρευτό της τόπο, τον Αμάραντο. Σ' αυτόν που μεταφέρθηκε η σεπτή σορός της και ετάφη στην "άγια" γη. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που την σκεπάζει. "Ο Θεός ν' αναπαύσει την ψυχή της". **Θερμά συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς.**

Η Αντωνία Ζιάκου του Σωτηρίου και της Άννας γεννήθηκε το 1950 στον Αμάραντο όπου και μεγάλωσε γαλουχούμενη με τις παραδοσιακές μας αξίες. Παντρεύτηκε τον Ευγένιο Βαγενά από την Κόνιτσα και απέκτησαν δύο παιδιά, την Ευγενία και τον Γεώργιο. Σε αυτά είχε δοσμένη την καρδιά της. Τα μεγάλωσε με τρυφερότητα και στοργή μεταδίδοντάς τους ακούραστα τις δικές της αξίες. Τα είδε να προοδεύουν και να της χαρίζουν τα εγγόνια της. Πρόλαβε να τα χαρεί. Να χαρίσει και σ' αυτά την αγάπη, τη στοργή, την τρυφερότητα, το ζεστό της χαμόγελο. Αυτά που χάριζε με την ψυχή της σ' όλο τον κόσμο που την γνώριζε. Μια ψυχή πλημμυρισμένη απ' ανθρωπιά, από απλοϊκότητα και ευγένεια. Με αυτά που ήταν υφασμένος ο εσωτερικός της κόσμος. Με πραγματικό κάλλος κι αρχοντιά, με ήθος και αγνότητα. **Βράχος στη Ζωή!** Είναι αδύνατον να πιστέψουμε τον θάνατό της, που συντάραξε "συθέμελα" τις

ψυχές όλων μας. Κανείς από το τεράστιο πλήθος που τη συνόδευσε δεν συμβιβάζεται με την ιδέα. Σκληρός, οδυνηρός και ακατανόητος ο θάνατος... ας είναι ελαφρύ το χώμα της Κόνιτσας που σε σκεπάζει. "Ο Θεός ν' αναπαύσει την ψυχή σου". **Θερμά συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς.**

Ο Νικόλαος Κούκης του Γεωργίου και της Ευαγγελίας γεννήθηκε στον Αμάραντο στις 6-7-1920. Παντρεύτηκε τη Σοφία Παπαμιχαήλ του Παναγιώτη και απέκτησαν τρία παιδιά. Το Χρήστο, το Γιώργο και το Σταύρο. Ασχολήθηκε επαγγελματικά με το χτίσιμο (μάστορας). Έντονο το ενδιαφέρον του και η συμμετοχή του στα κοινά του χωριού. Με ζεστασιά και διορατικότητα είδε την έκδοση του περιοδικού "ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ" στο οποίο παραχώρησε συνέντευξη και είναι δημοσιευμένη στο 3ο τεύχος ολόκληρη, σε 14 σελίδες. Απεβίωσε ξαφνικά στις 24-4-2006, στο χωριό όπου και ετάφη. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει, "Ο Θεός ν' αναπαύσει την ψυχή του". **Θερμά συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς.**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους μας συμπαραστάθηκαν στο βαρύ μας πένθος, λόγω του θανάτου της πολυαγαπημένης μας μητέρας και γιαγιάς Βασιλικής Χαρ. Στέρτσου.

Εκ μέρους όλων των τέκνων και εγγονών της
Στέρτσος Φώτης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Γουμένισσα 10 Μαρτίου 2006

Προς: τον Πρόεδρο και τα Μέλη του Δ.Σ.
Του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμαράντου

Εγώ και η οικογένειά μου σας ευχαριστούμε θερμά για την ολόψυχη συμπάραστασή σας στο βαρύ μας πένθος, λόγω του θανάτου της λατρευτής μας μητέρας και γιαγιάς Βασιλικής Χαρ. Στέρτσου.

Οικογένεια
Φώτη Στέρτσου

Κιάτο 14-3-2006

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους αγαπητούς μας χωριανούς που με την παρουσία τους λόγω του χαμού της Σεβαστής μας Μάννας και Γιαγιάς Βασιλικής. Μοιραστήκαμε και μικρώναμε τον πόνο μας. Επίσης ευχαριστούμε με όλη μας την καρδιά τα μέλη του Συλλόγου και τον εκδότη του περιοδικού μας αγαπητό Παναγιώτη.

Η οικογένεια
Στέρτσου Λευκοθέας
Του Χαραλάμπους.

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Διακρίνονται από αριστερά όρθιοι: Χρήστος Ν. Κούκης, Άννα Ζιάκου-Τσώχου, Νίκη Τσάτση-Κασιόλα, Παναγ. Γ. Τσάτση. Καθήμενοι: Χαράλ. Δ. Σκορδάς, Κατερ. Τσάτση-Παπαϊωάννου και ο αείμνηστος Φώτιος Δισάκας. (η φωτογραφία είναι προσφορά του κ. Χαρ. Σκορδά. Τον ευχαριστώ θερμά)